

RAADSINFORMATIEDOCUMENT GEMEENTE WATERLAND

Raadsnummer	: 349-183
Zaaknummer	: 17790-2025
Onderwerp	: Huisvesting Oekraïners, statushouders en asielzoekers: stand van zaken oktober 2025
Portefeuillehouder	: Marian van der Weele en Ton van Nieuwkerk
Contact via	: Afdeling Samenleving
Datum	: 4 november 2025

Kennisnemen van

de stand van zaken over de asielopvang in de COA opvanglocatie hotel Van der Valk te Katwoude, de huisvesting van statushouders en de gemeentelijke opvang van Oekraïense ontheemden.

Achtergrond

De gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over de diverse huisvestingsopgaven in het kader van de spreidingswet. Regionaal is de volgende verdeling afgesproken:

- Zaanstad: asielzoekers
- Purmerend: Oekraïense ontheemden
- Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan en Wormerland: minderjarige vluchtelingen met en zonder status
- Waterland levert zowel een hogere bijdrage in de opvang van asielzoekers, minderjarige vluchtelingen zonder status en Oekraïense ontheemden.

Om te voldoen aan deze cyclus van de Spreidingswet diende gemeente Waterland in beginsel 113 asielzoekers en 10 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (hierna: AMV) op te vangen. Conform regionale afspraken verzorgt Waterland in ieder geval tot april 2026 opvang voor een groep AMV's (50) en reguliere vluchtelingen (169) in hotel Van der Valk te Katwoude. Daarnaast levert Waterland een grote bijdrage in de opvang van Oekraïense ontheemden (318).

Spreidingswet

Gemeenten moeten gezamenlijk 96.000 opvangplekken realiseren. Het verdeelbesluit voor deze cyclus (periode 1 februari 2024 tot en met 31 januari 2026) van de minister, valt voor Waterland hoger uit dan de oorspronkelijke opgave. In het besluit is vastgelegd dat Waterland 219 asielzoekers moet opvangen, waaronder 50 AMV. Dit aantal is gelijk aan het aantal vluchtelingen dat wij nu opvangen in Katwoude. In een volgend verdeelbesluit streven we ernaar dat het aantal op te vangen asielzoekers gelijk is aan de oorspronkelijke opgave in plaats van aan de huidige aantallen die Waterland nu opvangt.

Asielopvang hotel Van der Valk te Katwoude

In het Van der Valk hotel te Katwoude vangt het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (hierna: COA) 219 vluchtelingen op. De groep bestaat uit 169 reguliere vluchtelingen en 50 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV). De reguliere groep is divers en bestaan uit gezinnen, alleenstaande mannen en alleenstaande vrouwen. De groep AMV bestaat volledig uit jongens.

De samenwerking tussen Gemeente Waterland, Gemeente Edam-Volendam, het COA en de politie verloopt goed. Ieder kwartaal vindt er overleg plaats om de laatste stand van zaken te bespreken. Sinds het laatste raadsinformatiedocument (349-172) van 21 januari 2025 hebben er geen noemenswaardige incidenten plaatsgevonden waarbij we op de samenwerking moesten terugvallen.

Samenwerkingen

We vinden het van belang om de omwonenden blijvend goed te informeren, daarom vindt elke 6 tot 8 weken een omwonendenoverleg plaats. Hierin delen omwonenden hun ervaringen en dragen zij ideeën aan om de opvang te verbeteren. In maart 2025 is op initiatief van inwoners uit Broek in Waterland een buddyproject ontstaan. In dit project zijn minderjarige jongeren gekoppeld aan een buddygezin. In totaal zijn 20 buddygezinnen uit Broek in Waterland verbonden aan 20 jongeren. Doel van het project is om de jongeren een netwerk te geven buiten het COA. Door gezamenlijke activiteiten te ondernemen bouwen de jongeren en gezinnen een band op, wat een positief effect heeft op het welzijn van de jongeren. Een ander mooi initiatief is de start van een voetbalteam van (minderjarige) jongens bij SV SDOB. De jongens worden getraind en gecoacht door bewoners van Broek in Waterland en spelen mee in de competitie.

Nieuwe Decentralisatie-Uitkering

Ook voor 2025 heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid de mogelijkheid gegeven een Decentralisatie-Uitkering aanpak overlastgevende asielzoekers aan te vragen. In 2024 hebben wij, in samenwerking met het COA, veel kunnen realiseren voor de bewoners op het gebied van sportieve en culturele activiteiten. Daarom hebben wij deze uitkering ook voor 2025 aangevraagd. Een bedrag van € 50.000,- is begin juli aan ons toegekend. Ook dit jaar wordt het budget ingezet voor sportieve en culturele activiteiten.

Verzoek tijdelijke uitbreiding

Op woensdag 10 september 2025 heeft het COA telefonisch een verzoek gedaan om het aantal opvangplekken in het Van der Valk hotel te Katwoude met 8 uit te breiden. Dit uitbreiding is tijdelijk en loopt tot 31 december 2025. De reden voor dit verzoek is de overschrijding van het maximumaantal asielzoekers in aanmeldcentrum Ter Apel. Wij faciliteren deze tijdelijke uitbreiding.

Verlenging vanaf april 2026

De bestuursovereenkomst tussen het COA en Gemeente Waterland eindigt op 1 april 2026. Het COA heeft Gemeente Waterland op woensdag 10 september 2025 telefonisch verzocht deze overeenkomst te verlengen tot 31 december 2026. De opvang in het Van der Valk hotel in Katwoude verloopt rustig en Gemeente Waterland spant zich in om regionale afspraken na te komen en te voldoen aan de Spreidingswet. Om deze reden wil Gemeente Waterland het verzoek van het COA om de bestuurs-overeenkomst te verlengen tot 31 december 2026 inwilligen. We zijn op dit moment in afwachting van een nieuwe vergunningsaanvraag om te kunnen beoordelen of er bij verlenging ook wordt voldaan aan de eisen van brandveilig gebruik. Inwoners van Katwoude worden per brief geïnformeerd over het voorstellen van de gemeente om de opvanglocatie met 9 maanden te verlengen.

Huisvesting statushouders

De taakstelling voor de eerste helft van 2025 is behaald. Van de Noord-Hollandse gemeenten voldoen slechts 8 van de 44 gemeenten, waaronder Waterland, aan deze taakstelling. De verwachting is dat we de taakstelling voor de tweede helft van 2025 ook halen. De taakstelling voor 2026 is nog niet bekend. Het wetsvoorstel om de mogelijkheid om statushouders voorrang te geven op sociale huurwoningen te schrappen, maakt het echter onzeker of wij de taakstelling in de toekomst ook zullen gaan halen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aantallen voor 2025.

Voorsprong 2024	6
Taakstelling 1 ^{ste} helft 2025	15
Taakstelling 2 ^{de} helft 2025	13
Totale taakstelling 2025 (taakstelling min voorsprong)	22
Realisatie t/m september 2025	20
Nog te huisvesten 2025	2

Gemeentelijke opvang Oekraïense ontheemden

De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (hierna: RTB) voor Oekraïense ontheemden is met 1 jaar verlengd tot 5 maart 2027. In onze gemeente zijn 318 gemeentelijke opvangplekken. Deze plekken zijn gerealiseerd op twee grote locaties: de woonunits aan de Cornelis Dirkszoonlaan en het Lake Land hotel. Daarnaast hebben wij twee kleinere locaties: de Gooische Kaai en de Nieuwe Zijds Burgwal.

Locatiecoördinator

Sinds september 2024 heeft onze gemeente een locatiecoördinator voor de opvang van Oekraïense ontheemden. De coördinator zorgt voor het dagelijks reilen en zeilen op de opvanglocaties en heeft goed zicht op wat er speelt onder de bewoners. Door de week is de locatiecoördinator fysiek aanwezig op de locaties; in het weekend en 's avonds is hij telefonisch bereikbaar bij calamiteiten. Hij werkt nauw samen met de Oekraïenssprekende medewerkers in het Lake Land hotel en aan de Cornelis Dirkszoonlaan, die dagelijks als direct aanspreekpunt voor de ontheemden aanwezig zijn. Daarnaast staat zijn deur open voor gesprekken met ontheemden en houdt hij contact met de verhuurders van onze locaties voor de opvang.

De locatiecoördinator onderhoudt actief contact met de scholen, zorgverleners, werkgevers, uitzendbureaus, GGD, politie en handhaving. Dit netwerk wordt ingezet om bewoners te ondersteunen en te begeleiden naar een zo zelfstandig mogelijk bestaan in Nederland. Ook bewaakt hij de bezetting van de opvanglocaties, stemt hij af met buurgemeenten en biedt hij ondersteuning aan bewoners met persoonlijke omstandigheden.

Rijksvastgoedbedrijf

In juni 2025 heeft het Rijksvastgoedbedrijf de eigenaar van het Lake Land hotel te Monnickendam laten weten dat de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne niet past binnen het gebruik als restaurant-showroom en ook niet bij het gebruik van de opstal als hotel. Het gebruik van het hotel als opvang voor deze doelgroep wordt door het Rijksvastgoedbedrijf gedoogd tot 31 december 2025. Sluiting van deze locatie heeft grote gevolgen voor de Oekraïense ontheemden die hier verblijven en voor Gemeente Waterland. Het betekent dat per 1 januari 2026 alternatieve opvang gevonden moet worden voor 140 Oekraïense ontheemden. Om het maatschappelijk belang van deze opvanglocatie te benadrukken heeft de burgemeester een brief verstuurd aan het Rijksvastgoedbedrijf. In deze brief doet de burgemeester een beroep op de gedeelde verantwoordelijkheid van (lokale) overheden/ instanties om dit maatschappelijk belang, de opvang van Oekraïense ontheemden, te dienen.

Brandveilig gebruik Lake Land hotel

In juni 2025 heeft de adviseur brandveilig gebruik van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland op verzoek van Gemeente Waterland een inspectie gedaan in het Lake Land hotel. Reden voor deze inspectie was om in kaart te brengen welke maatregelen nodig zijn zodat de locatie voor nog circa drie jaar voldoet aan de eisen van brandveilig gebruik. Tijdens deze inspectie is geconstateerd dat het pand niet voldoet aan deze eisen. Dit heeft consequenties voor de ontruimingstijd voor de bewoners van het pand. Om het pand brandveilig te kunnen blijven gebruiken, hebben we maatregelen genomen op de korte termijn en afspraken gemaakt voor de lange termijn.

Op de korte termijn hebben wij het aantal ontruimers uitgebreid. In geval van brand zijn er in de nacht in plaats van één, twee ontruimers aanwezig. Dit betekent dat de tijd nodig om het pand volledig te ontruimen gehalveerd is. Op de lange termijn hebben wij afspraken gemaakt met de eigenaar van het pand. De deadline waarop het pand aan de eisen van brandveilig moet voldoen is vastgesteld op 31 december 2025. Tot het pand voldoet aan deze eisen, draagt de eigenaar van het pand de kosten voor de inzet van een extra ontruimer in de nacht.

Alternatief Gooische Kaai

De huurovereenkomst voor de Gooische Kaai verloopt in maart 2026.

Op deze locatie verblijven 12 personen. Regionaal is afgesproken dat plekken die verdwijnen door de betreffende gemeente vervangen worden. We verwachten een van de personen te kunnen verhuizen naar het Lake Land hotel wanneer daar een plek vrijkomt.

Vanaf 15 december 2025 huren we de Nieuwe Zijds Burgwal 35. Hiermee hebben we vervangende huisvesting gevonden voor 7 van de 12 personen. Dit pand wordt voorafgaand aan de verhuizing verbouwd om deze geschikt te maken voor de gezinssamenstelling.

We onderzoeken de mogelijkheden voor vervangende huisvesting voor de laatste 4 personen woonachtig op de Gooische Kaai. We vinden het belangrijk om ook dit gezin in Waterland op te vangen, zodat de 2 kinderen onderwijs kunnen blijven volgen op hun huidige basisschool.

Derdelanders

Sinds 4 september 2025 hebben derdelanders geen recht meer op verblijf in Nederland onder de RTB. In onze gemeentelijke opvang zit één derdelander. Deze persoon heeft een lopende asielaanvraag. Wij hebben deze persoon geïnformeerd over zijn recht op opvang in het COA. Hij heeft 28 dagen om de gemeentelijke opvanglocatie te verlaten. Daarnaast hebben we één derdelander die op een particuliere opvanglocatie verblijft. Ook deze persoon is geïnformeerd over het feit dat hij niet langer om de RTB valt. Omdat hij op een particuliere opvanglocatie verblijft, is hij niet verplicht zich te melden bij het COA. Indien deze persoon leefgeld ontvangt, wordt deze uitbetaling per direct gestopt.

Eigen Bijdrage

De eigen bijdrage die werkende Oekraïners betalen wordt per 1 oktober 2025 verhoogd. Hieronder een overzicht van de wijziging:

	Tot 1 oktober 2025	Vanaf 1 oktober 2025
Individu	€ 105,-	€ 244,22
Gezin	€ 210,-	€ 504,36

Werkenden ontheemden betalen de eigen bijdrage als hun inkomen hoger is dan 115% van het leefgeld. Omdat de bijdrage verhoogd wordt, kan dit betekenen dat een ontheemde met een inkomen net boven 115% van het leefgeld een fors deel van zijn inkomen kwijt is aan de eigen bijdrage. Dit is niet verenigbaar met ons standpunt dat werken moet lonen. Om ervoor te zorgen dat er een positieve prikkel blijft bestaan om te werken, innen wij de eigen bijdrage naar rato van het inkomen.

Riool- en afvalstoffenheffing

In 2025 hebben wij de riool- en afvalstoffenheffing voor de woonunits aan de Cornelis Dirkszoonlaan betaald uit het Oekraïne-budget. In totaal ging het om een bedrag van € 23.868,-. In het RID 349-172 van 21 januari 2025 hebben wij toegezegd voor 2026 een nieuwe afweging te maken.

De wens is om ook in 2026 één beleid te voeren als regio Zaanstreek-Waterland. Navraag bij de andere gemeenten in de regio leert ons dat slechts Edam-Volendam de afvalstoffenheffing neerlegt bij de gebruiker van de woonunit. Om zo veel mogelijk eenzelfde beleid te voeren, heft Waterland ook in 2026 geen gemeentelijke lasten. Begin 2026 doen wij opnieuw onderzoek naar de mogelijkheid om deze heffing in 2027 wel op te leggen.

Uitstroom AMV met status

Regionaal is afgesproken dat de kleine gemeenten (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan en Wormerland) verantwoordelijk zijn voor de kleinschalige opvang van AMV met status. Deze AMV staan onder begeleiding van het Nidos en stromen, als zij de leeftijd van 18 jaar bereiken, uit naar een reguliere woning. Volgens de verdeelsleutel die regionaal is vastgesteld, moet Waterland in deze cyclus 2 jongeren huisvesten. We verkennen op dit moment de mogelijkheden van woningdelen en zacht splitsen om geschikte woonruimte te realiseren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):

Brief inwoners Katwoude verlenging opvanglocatie Van der Valk te Katwoude